

Sygnatura akt I C 739/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Ława, dnia 17 grudnia 2015 r.

Sąd Rejonowy w Ławie I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Jerzy P. Skuza

Protokolant: st.sekr.sąd. Agnieszka Lewandowska

po rozpoznaniu w dniu 11 grudnia 2015 r. w Ławie

sprawy z powództwa L. W., K. W.

przeciwko (...)S. A.w W.

- o zapłatę

I. zasądzą od pozwanego (...)S. A.w W. na rzecz powódek L. W. i K. W. kwoty po 15.000 zł (piętnaście tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 22.08.2014r. do dnia zapłaty;

II. oddala powództwa w pozostałej części;

III. nakazuje ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Ławie kwotę 1739,77 zł (jeden tysiąc siedemset trzydzieści dziewięć złotych i 77/100) tytułem części kosztów sądowych;

IV. nie obciąża powódek kosztami sądowymi;

V. koszty zastępstwa procesowego stron znosi wzajemnie.

UZASADNIENIE

Powódki L. W. i K. W. wniosły o zasądzenie od pozwanego (...) S. A. w W. kwot po 30.000 zł tytułem zadośćuczynień z ustawowymi odsetkami od dnia 22 sierpnia 2014r. do dnia zapłaty oraz kosztów procesu w kwotach po 2400 zł wraz z opłatami skarbowymi po 17 zł .

W uzasadnieniu powódki wskazały, iż w dniu 5.10.2000 r. doszło do wypadku drogowego w wyniku, którego śmierć poniosła siostra powódek E. K. . Wskutek śmierci siostry doszło do naruszenia dóbr osobistych powódek w postaci prawa do niezakłóconego życia rodzinnego obejmującego szeroko rozumiane więzi pomiędzy członkami rodziny, w tym prawa do życia w pełnej rodzinie , prawa do uzyskiwania pomocy i oparcia w rodzinie . Relacje sióstr były bardzo zażyłe, powódki zawsze mogły liczyć na wsparcie oraz pomoc ze strony siostry. Zapisala się ona w ich pamięci jako osoba uczynna, kochająca oraz oddana rodzinie.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powódek na swoją rzecz zwrotu kosztów procesu w wysokości 2400 zł i opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

W uzasadnieniu pozwany podniósł , iż żądanie powódek są całkowicie bezpodstawne oraz rażąco wygórowane i winny zostać w całości oddalone. W ocenie pozwanego roszczenia są niezasadne , albowiem zdarzenie z dnia 5.10.2000r. nie naruszyło w żaden sposób dóbr osobistych powódek . Niewątpliwym jest , iż powódki odczuwają smutek po śmierci siostry, jednak w świetle przedstawionej przez powódki dokumentacji brak jest podstaw do wypłaty stosownego zadośćuczynienia przewidzianego w art. 448 w zw. z art. 24§1 kc . Zdaniem pozwanego przepis ten stanowi podstawę

do żądanie zadośćuczynienia wyłącznie temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone czynem bezprawnym . W przedmiotowej sprawie delikt sprawcy skierowany był przeciwko dobrom poszkodowanej w wypadku E. K. , a nie dobrom osobistym członkom jej najbliższej rodziny . Przyznanie zadośćuczynienia pieniężnego na podstawie art. 446§6 kc jest niemożliwe , z uwagi na to iż działanie ubezpieczonego u pozwanego sprawcy szkody miało miejsce przed wejściem w życie tego przepisu.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 5 października 2000r. na skrzyżowaniu dróg G.-J. doszło do wypadku drogowego , w którym kierujący ciągnikiem siodłowym marki M. o numerze rejestracyjnym (...) z naczepą doprowadził do zderzenia czołowego z prawidłowo jadącym samochodem marki M. (...) o numerze rej. (...) , w wyniku którego śmierć poniosła pasażerka samochodu M. E. K. . Pojazd sprawcy wypadku był ubezpieczony z tytułu OC w (...)S. A.w W.. Zmarła była siostrą powódek (dowód: odpis wyroku w sprawie IIK 201/01 k.15, odpisy skrócone aktów urodzenia k. 16-17,akta szkody).

Powódka L. W. o śmierci siostry dowiedział się od brata, który przyjechał do domu. Powódka miała swoją rodzinę i posiadała pięcioro dzieci . Mieszkała w miejscowości S. , zaś zmarła siostra mieszkała w B. i również miała swoją rodzinę i dwoje dzieci. E. K. prowadziła własny sklep spożywczy i pomagał powódce w życiu codziennym, często dowoziła jej artykuły żywnościowe . Siostry wzajemnie się odwiedzały raz na dwa miesiące .

Powódka K. W. również zamieszkiwała w S.. Miała własną rodzinę , w tym pięcioro dzieci . O śmierci siostry poinformował ją telefonicznie J. K. . Zmarła siostra często odwiedzała powódkę w S.. Również wspomagał powódkę , przywożąc jej zakupy .

Siostry wspólnie ze swoimi rodzinami spędzały Święta Wielkiejnocy oraz Boże Narodzenia. Uczestniczyły w uroczystościach komunijnych swoich dzieci . Wspólnie również świętowały imieniny.

Powódki były związane z siostrą i mocno przeżyły jej śmierć . Po śmierci siostry L. W. zapadła na nerwicę . Lekarz rodzinny przepisał jej leki uspakajające. K. W. nie korzystała z pomocy psychologa , ani też psychiatry . Sama kupiła sobie tabletki uspakajające, które zażywała przez okres około 3 lat . Obie powódki do chwili obecnej podczas wspólnych uroczystości świątecznych , czy też spotkań rodzinnych wspominają zmarłą siostrę (dowód : zeznania świadka A. C. k. 65, W. W. k. 65, T. K. k. 65-65v, przesłuchanie powódek w charakterze stron k 64-65,95)

K. W. pozostawała w pozytywnej , bliskiej więzi emocjonalnej ze swoją siostrą E. K.. Jej śmierć uruchomiła u powódki reakcje i zachowania typowe dla sytuacji przeżywania żałoby po śmierci osoby bliskiej. Często płakała, nie mogła spać, nie miała apetytu, często rozmyślała o przyszłości jej męża i dzieci . Przeżycia te towarzyszył jej przez okres około jednego roku.

Pomiędzy powódką L. W. a zmarłą siostrą istniała pozytywna, bliska więź emocjonalna. Powódka po śmierci siostry uruchomiła u siebie reakcje i zachowania typowe dla przeżywania żałoby po śmierci osoby bliskiej. Powódka płakała, miała gorszy apetyt, rozmyślała o siostrze, unikała rozmów o niej, przez okres 1/2 roku systematycznie, a następnie doraźnie , korzystała ze wsparcia farmakologicznego. Przeżycia związane z żałobą trwały około 2 lat, ale nie były jedynie wynikiem śmierci siostry, ale także trudnej sytuacji rodzinnej (dowód: opinia biegłej K. Ł. k. 71-80).

Sąd zważył, co następuje:

Należy podkreślić, iż stan faktyczny w sprawie nie budzi wątpliwości i nie jest kwestionowany przez żadną ze stron. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w ocenie Sąd w pełni zasługuje na walor wiarygodności. Zeznania świadków A. C. , W. W. i T. K. w pełni korespondują i wzajemnie się uzupełniają, jak również pozostają w zgodności z twierdzeniami powódek , które został przesłuchane w charakterze strony. Potwierdzeniem zeznań świadków w zakresie cierpień powódek o charakterze psychicznym, stanu ich emocji oraz więzi z siostrą E. K. również znajduje potwierdzenie w opinii sporządzone przez biegłą K. Ł.. Dokonując oceny tych opinii Sąd uznał je za w pełni wiarygodne. Zostały one wydane w oparciu o bezpośrednie badania powódek , zawierają w sobie szerokie i dokładne wywiady

dotyczące stanu psychicznego i przebiegu życia powódek, wskazanie metod wykorzystanych w badaniu, odpowiednie uzasadnienie oraz wyczerpujące odpowiedzi na zadane przez Sąd pytania. Jednocześnie należy podkreślić, iż żadna ze stron nie kwestionowała przedmiotowych j opinii.

Przechodząc do analizy problemu odpowiedzialności pozwanego zawiązany z naprawieniem szkód jakich doznały powódki w wyniku śmierci swojej siostry E. w oparciu o art. 448 kc w zw. z art. 24 kc na wstępie należy jednoznacznie wskazać, iż na zakres odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń, zobowiązanego na podstawie zawartej umowy ubezpieczenia OC do naprawienia szkody majątkowej i niemajątkowej (krzywdy), wpływa zakres odpowiedzialności ubezpieczonego, którym jest posiadacz lub kierujący pojazdem. Wysokość odszkodowania powinna obejmować wszelkie szkody i obejmować wysokością (w granicach sumy gwarancyjnej) pełną odpowiedzialność sprawcy ustaloną w oparciu o ogólne zasady odpowiedzialności. Niewątpliwym jest, iż umowa ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej powinna stwarzać możliwe szeroki zakres ochrony ubezpieczeniowej, zarówno ubezpieczonemu sprawcy szkody przed konsekwencjami osobistego ponoszenia przezeń odpowiedzialności cywilnej, jak i poszkodowanym w wyniku zapewnienia im pełnej kompensaty przez ubezpieczyciela szkody wyrządzonej przez ponoszącego odpowiedzialność cywilną sprawcę, który ubezpieczył się od ryzyka jej samodzielnego ponoszenia. Upoważnia to do wniosku, że wszelkie ustawowe ograniczenia, a zwłaszcza wyłączenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej wymagają ścisłej i ostrożnej interpretacji, uwzględniającej reguły wykładni gramatycznej, celowościowej oraz systemowej (patrz uchwała SN z dnia 22 kwietnia 2005r. IIICZP 99/2004).

Zatem w przedmiotowej sprawie trudno jest przyjąć tezę i znaleźć argumenty na jej uzasadnienie, iż sprawca wypadku samochodowego nie może ponosić odpowiedzialności z art. 448 kc w z wz. art. 24 kc za szkody wywołane tym wypadkiem w postaci naruszenia dóbr osobistych powódek. Jak się wydaje, w przedmiotowym stanie faktycznym, pozostaje jedynie sprawa odpowiedniego udowodnienia, przez strony powodowe, iż takie dobra osobiste zostały naruszone i jaki jest charakter tych dóbr. Skoro w pełni zasadnym jest przyjęcie odpowiedzialności sprawcy wypadku, nie można również mówić o wyłączeniu tej odpowiedzialności po stronie zakładu ubezpieczeń. Kierując się argumentami zawartymi w wyżej cytowanej uchwale, w szczególności o koniczności szerokiego zakresu ochrony ubezpieczeniowej, zarówno ubezpieczonego sprawcy wypadku, jak i osób poszkodowanych, nie można zatem podzielić w świetle powyższych rozważań, stanowiska, iż odpowiedzialność ubezpieczyciela obejmuje tylko i wyłącznie katalog szkód określony w art.34 ustawa o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych z dnia 22 maja 2003 r. (Dz.U. Nr 124, poz. 1152). Jak się wydaje pozwany nie podważa odpowiedzialności ubezpieczyciela w ramach umowy dotyczącej odpowiedzialności cywilnej sprawcy czynu niedozwolonego za ewentualne krzywdy doznane przez najbliższych członków rodziny po dniu 3 sierpnia 2008r. już po wprowadzeniu art. 446§4 kc, pomimo tego, iż katalog szkód zawartych w art. 34, który w ocenie pozwanego jest pełny i zamknięty, nie został zmieniony przez ustawodawcę, zaś zmiany w tym przepisie nastąpiły dopiero na podstawie ustawa o zmianie ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych oraz niektórych innych ustaw z dnia 19 sierpnia 2011 r. (Dz.U. Nr 205, poz. 1210) i weszły w życie 11 lutego 2012r.

Zgodnie z Uchwałą Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z 2011-07-13, III CZP 32/11 Sąd może przyznać najbliższemu członkowi rodziny zmarłego zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę na podstawie art. 448 w związku z art. 24 § 1 KC, także wtedy, gdy śmierć nastąpiła przed dniem 3 sierpnia 2008 r. wskutek uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia. Sąd w pełni podziela zawarte w tej uchwale stanowisko oraz zaprezentowane w uzasadnieniu argumenty natury faktycznej i prawnej.

Jak słusznie wskazał Sąd Najwyższy w uzasadnieniu cytowanej wyżej uchwały nie może być kwestionowane to, że ten sam czyn niedozwolony może wyrządzać krzywdę różnym osobom. Źródłem krzywdy jest zatem czyn niedozwolony, którego następstwem jest śmierć. Krzywdą wyrządzoną zmarłemu jest utrata życia, dla osób mu bliskich zaś jest to naruszenie dobra osobistego poprzez zerwanie więzi emocjonalnej, szczególnie bliskiej w relacjach rodzinnych. Również zatem osoba dochodząca ochrony na podstawie art. 448 KC może być poszkodowana bezpośrednio i dochodzić naprawienia własnej krzywdy, doznanej poprzez naruszenie jej własnego dobra osobistego. Dodatkowo należy podnieść argument, iż następstwem czynu niedozwolonego, jako źródła krzywdy wyrządzonej tym czynem

siostrą , zmarłej w wyniku wypadku siostry, jest zerwanie więzi emocjonalnej i ma charakter bezpośredni, pozostający w normalnym adekwatnym związku przyczynowym między wypadkiem, a jego skutkiem w postaci naruszenia dóbr osobistych powódek.

Zdaniem Sądu, powódki udowodniły w sposób przekonujący swoją krzywdę jakiej doznał wskutek zerwania więzi emocjonalnej z siostrą E.. Należy podkreślić, iż powódki oraz zmarła siostra były bardzo ze sobą związane, często wzajemnie się odwiedzały, a ponadto również korzystały w pewnym zakresie z pomocy materialnej zmarłej siostry, tym bardziej iż obie miały dość liczne rodziny i trudną sytuację materialną. Jak wskazuje biegła K. Ł. powódka K. W. pozostawała w pozytywnej, bliskiej więzi emocjonalnej ze swoją siostrą E. K.. Często płakała, nie mogła spać, nie miała apetytu, rozmyślała o przyszłości jej męża i dzieci. Przeżycia te towarzyszył jej przez okres około jednego roku.

Pomiędzy powódką L. W. a siostrą E. istniała pozytywna, bliska więź emocjonalna. Powódka płakała, miała gorszy apetyt, rozmyślała o siostrze, unikała rozmów o niej, przez okres 1/2 roku systematycznie, a następnie doraźnie, korzystała ze wsparcia farmakologicznego. Przeżycia związane z żałobą trwały około 2 lat

Niewątpliwym jest zatem w sprawie, iż u powódek nastąpiło naruszenie ich dobra osobistego w postaci zerwania szczególnej, mocnej więzi emocjonalnej jaką posiadały ze zmarłą siostrą, prawa do życia w pełnej rodzinie oraz uzyskiwania pomocy i wsparcia w rodzinie co skutkuje odpowiedzialnością pozwanego w oparciu o art. 24 §1 kc i art. 448 kc.

Ustalenie wysokości i przyznanie zadośćuczynienia musi nastąpić w sposób wyważony, tym bardziej, iż w szczególności chodzi tu o krzywdę (szkodę niemajątkową) ujmowaną jako cierpienie fizyczne, a więc ból i inne dolegliwości oraz cierpienia psychiczne, to jest ujemne uczucia przeżywane w związku z cierpieniami fizycznymi. Zadośćuczynienie ma na celu przede wszystkim złagodzenie cierpień, ale jego wysokość nie może być dowolna, ściśle musi uwzględniać stopień krzywdy (patrz wyrok SA w Poznaniu z dnia 8 lutego 2006r., syg. Akt ICA 1131/05, LEX nr 194522).

Sądu Najwyższego wskazał, iż wysokość zadośćuczynienia z jednej strony musi przedstawiać odczuwalną wartość ekonomiczną, z drugiej strony powinno być utrzymane w rozsądnych granicach, nie może jednak prowadzić do podważenia kompensacyjnej funkcji zadośćuczynienia (patrz orzeczenia SN z 12.09.2002r., IVCKN 1266/00, ICK 131/03, wyrok SN z dnia 10 marca 2006t., IV CSK 80/05).

Sąd uznała, iż kwoty zadośćuczynień wysokości po 15.000,00 zł z jednej strony są umiarkowane i uwzględniają obecne warunki społeczno-ekonomiczne kraju, stopień zamożności społeczeństwa, z drugiej strony stanowi poważną kompensatę ekonomiczną dla powoda. Nie można nie zauważyć, iż powódki nie należą do osób zamożnych, zaś kwoty w wysokości 15.000,00 zł stanowią poważną, odczuwalną rekompensatę dla powódek, która z pewnością złagodzi ból odczuwany po stracie siostry oraz skutki z nim związane. Sąd uznał, iż powódkom przysługują zadośćuczynienia w równych kwotach, pomimo tego iż biegła wskazywała, że okres przeżywania żałoby przez L. W. wynosił około 2 lat, a zatem był dłuższy niż u K. W., jednakże, jak podkreśliła biegła, jego wydłużenie zostało spowodowane faktem braku stabilności psychicznej u powódki, jeszcze przed śmiercią siostry, spowodowane toksycznymi związkami z nadużywającym alkoholu konkubentem.

Sąd na podstawie art. 302 § 1 kpc ograniczył dowód z przesłuchania stron do przesłuchania powódek, ponieważ zachodzi tu przeszkoda natury faktycznej, związana z tym, iż strona pozwana nie posiada spostrzeżeń co do faktów, których przesłuchanie dotyczyło.

Zgodnie z treścią przepisu art. 481§1 kc pozwany popada w opóźnienie, jeżeli nie spełnia świadczenia pieniężnego, w terminie w którym stało się ono wymagalne. Jeżeli powód dochodzi zapłaty określonej kwoty zadośćuczynienia z odsetkami za opóźnienie od danego dnia, wcześniejszego niż wyrokowanie, i w toku postępowania okaże się, że kwota ta istotnie należała się powodowi, w całości lub w części, od tego dnia, odsetki winny być zasądzone zgodnie z żądaniem. Generalnie należy wskazać, iż odsetki od zadośćuczynienia pieniężnego należą się od dnia, w którym powinno ono być zapłacone- zasadniczo od dnia wezwania dłużnika do wykonania zobowiązania (art.

455 kc). Stanowisko to znajduje potwierdzenie w prezentowanej linii orzecznictwa, zgodnie z którą roszczenie o zadośćuczynienie staje się wymagalne z chwilą wezwania pozwanego do zapłaty stosownie do treści art. 455 kc (patrz wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 10 lutego 2012r., ICA 1405/11, LEX 1109992, wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 28 października 2011r., VICA 247/11, LEX 1103602, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 lutego 2011r., CSK 243/10, LEX 848109). Przewidziana w art. 445 kc możliwość przyznania przez sąd odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia za krzywdę nie zakłada dowolności ocen sądu, a jest jedynie konsekwencją niewymiernego w pełni charakteru okoliczności decydujących o doznaniu krzywdy i jej rozmiarze. Pomimo więc pewnej swobody sądu przy orzekaniu o zadośćuczynieniu, wyrok je zasądzający nie ma charakteru konstytutywnego, a jedynie deklaratoryjny.

Zatem przyznanie powódkom odsetek od dnia następnego, w którym pozwany wydała decyzję odmowną dotyczącą wypłaty roszczeń powódek, znajduje w pełni uzasadnienie w wyżej zaprezentowanym stanowisku. Pozwany posiadał niezbędny materiał dowodowy oraz znane mu były wszystkie okoliczności, warunkujące wpłatę zadośćuczynień pozwanym.

O kosztach procesu rozstrzygnięto w oparciu o art. 100 kpc. Powódki wygrała swój proces w 50 %, co w pełni uzasadniało wzajemne zniesienie kosztów zastępstwa procesowego. Ponadto w oparciu o art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych Sąd nakazał ściągnąć od pozwanego kwotę 1739,77 zł tytułem części kosztów sądowych, na które składają się 1/2 części wynagrodzenia biegłej z sporządzone opinii w kwocie 239,97 zł ($479,55 : 2 = 239,77$) oraz połowa opłaty sądowej w kwocie 1500 zł (cała opłat 3000:2=1500).

Z uwagi na to, iż powódki uzyskały zwolnienie z kosztów sądowych, Sąd odstąpił od obciążania ich pozostałą częścią nie opłaconych kosztów.